

Urbán-Szabó Béla

Harangzúgás

Első látásra

Érettségi után nem volt kérdés, hogy tovább kell tanulnom. A hetvenes évek végén egy tolókcosis fiatalnak nem is volt olyan egyszerű eldöntenie, hogy mit is kezdjen magával, mit és hol tanuljon. Az esélyegyenlőség akkor azt jelentette, hogy arra van esélyed, amit magadnak megteremtesz, leginkább a családod révén. Akkoriban könnyebb volt pártos protekciót szerezni, mint akadálymentes épületet találni az országban.

Pályaválasztásomat nem tanácsadók segítették, hanem egy Népszabadságbeli újságcikk. A srác szombathelyi volt és szintén zenész. Ezekkel a paraméterekkel végezte el a jogot Pesten az ELTÉ-n. Ha ő Szombathelyről el tudta végezni az egyetemet, Martfűről nekem is sikerülnie kell. Hát így kerültem a pesti jogi egyetem levelező tagozatára.

A kétnapos konzultációkra és a vizsgákra apám – az esélyegyenlőségem két lábon járó része – vitt személygépkocsinkkal. Nekünk még a kétütemű Wartburg is azért lett, hogy legyen esélyem.

Kezdetben a konzultációkra naponta jöttünk-mentünk Pest és Martfű között. Rövid idő múlva, az unszolásukra, gyáli barátoméknál kötöttünk ki. Három generáció ült le ilyenkor esténként és általában éjfélig beszélgettünk. Nekem a második egyetemet jelentették ezek a beszélgetések.

A két konzultáció közötti időben tanultam, mint a kisangyal, és rengeteget olvastam. Azóta sem tudok annyit olvasni, mint azokban az években. Közben alig vártam, hogy mehessünk Pestre az előadások, de még inkább a belvárosi csatangolások miatt, mert erre mindig szakítottunk időt. És hát persze az esti beszélgetések miatt is.

Korábban is rendszeres Pestre járók voltunk, de a belvárost az egyetemi évek alatt ismertem meg igazán. Ekkor szembesültem sok mindennel. Hogy milyen szép is a mi fővárosunk! A képeskönyvek Pestjénél sokkal szebb. Ekkor láttam életemben először koldust, és ekkor tudtam meg, hogy a szegénységnek ez formája még büntetendő is. Ha már ennie sincs mit, üssünk rajta még egyet!

Akkoriban a Kecskeméti utcában volt egy ajándék-bolt. Nagyon műves tárgyak voltak az üzlet kirakatában. Jövetben-menetben mindig elmentünk előtte.

Mikor először láttuk, apám megjegyezte:

– Látod, ezek nem bővlik!

– Nézd, milyen szép sakk! Ilyen faragott bábukat még nem láttam – csodálkoztam rendesen.

– Az ára se semmi! – hüledezett apám. Minden oka megvolt rá, az ár két és félezer forint volt, ami az időtájt egy havi átlagfizetésnek felelt meg.

El is újságoltam este gyáli barátom nagyapjának a mesteri kidolgozású sakkot.

Apámtól és tőle tanultam meg sakkozni. Sokáig a barátommal ketten játszottunk ellene és még bástya előnyt is adott.

Ünnepi készülődés

Mintha tojáson járna, úgy egyensúlyozott a két teli szatyorral a jeges úton. Napok óta készült. Na, nem maga miatt! A fiákhoz. Üres kézzel hogy is mehetne!

– Haj, vigyázz, Manyikám! – kiáltott rá egy női hang.

A hang irányába félfordulatot tett, ekkor majdnem sikerült elcsúsznia.

– Nem volna most szerencsés elesnem. Tudod? – kiáltotta vissza.

– Tudom. Biztosan várod már te is, meg a fiatalok is.

Már csak néhány lépés. Csak addig kibírjam!, gondolta.

x x x

Karácsony előtt már napokkal feszült volt a hangulat. Nem beszéltek róla, legfeljebb egy-egy célzás hangzott el, de kimondva kimondatlanul is ugyanaz járt az eszükben.

Jön az anyám!, gondolta.

Nekünk ő a közös családi ajándékunk. Nem meglepetés. Apám halála óta a visszatérő rémáljunk.

Az elmúlt tíz karácsonykor egyszer sem fordult elő, hogy azt mondta volna, most nem tud jönni, mert beteg.

Pedig másról sem tud beszélni, csak a betegségről, az ő nagy betegségeiről, hogy itt fáj, meg ott fáj. Anynyira bezzeg semmije sem fáj, hogy otthon maradna!

Az asszony arcára csak rá kell nézni. Ölni tudna, hogy jön az anyósa. Néha úgy viselkedik anyámmal, hogy más a kutyájával is szebben és jobban. Anyámról azonban minden lepereg. Mintha még csak megsérteni sem lehetne.

Egyszer aztán felvetettük neki, hogy lemegyünk mi hozzá, legalább egy napra, ne fáradjon.

Elhárította. Nem fáradtság ez nekem, mondta.

Könnyebben mozog ő, mint mi ketten a gyerekkel.

Hát, nem tudom!

Aztán az se biztos, hogy lejönnétek, tette hozzá.

Nem lehet megteveszteni. Valamit megérzett.

Azon azért végképp kiakadt, amikor az asszony azt mondta neki, jobb helye lenne neki egy otthonban, mint egyedül. Kikérte magának, mit képzelünk mi! Ő meg egy szociális otthon!

Azt hittük, na, most tényleg megsértődött, és talán soha többet nem jön. De jött és jön, mint ahogy most is.

Nem tudom, mire gondolt, mikor valamelyik nap telefonon mondtam neki, hogy nagyon komolyan szeretnék beszélni vele, fontos dologról lenne szó.

Remélem, nem az otthonra gondolt!

Gizi izgatottan kérdezte, hogy mit mondott.